

International
**SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL**

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:30
sssjournal.com

pp.1065-1070
ISSN:2587-1587

2019 / February / Şubat
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 17/01/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 28/02/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 28.02.2019

SİYASET PSİKOLOJİSİNDE OY VERME YAKLAŞIMLARI VE SEÇMEN DAVRANIŞI: İNGİLTERE ÖRNEĞİ

VOTING BEHAVIOR IN POLITICAL PSYCHOLOGY AND ELECTIVE BEHAVIOR: THE CASE OF UNITED KINGDOM

A. Muhammet BANAZILI

Doktora Öğrencisi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, a.muhammetbnzl@gmail.com, İstanbul/TÜRKİYE
ORCID: 0000-0002-5088-9587

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1320>

Reference : Banazlı, A., M. (2019). "Siyaset Psikolojisinde Oy Verme Yaklaşımları Ve Seçmen Davranışı: İngiltere Örneği", International Social Sciences Studies Journal, 5(30): 1065-1070.

ÖZ

Ülkelerin konjonktürlerinde yaşanan değişim ve gelişmelere bağlı olarak seçmenlerin oy verme davranışları da değişkenlik göstermektedir. Seçimlerde oyunu kullanan seçmenlerin, siyasi davranışlarının şekillendiren ve seçim dönemlerinde seçmenlerin tercihlerini etkileyen belli başlı etkenlerin olduğu bilinmektedir. Ancak seçmen davranışlarını etkileyen faktörlerin hangileri olduğu sorusu hem siyaset psikolojisinin hem de siyaset sosyolojisinin ilgi alanına girmesinin yanı sıra bu soruların cevabını farklı ülke deneyimlerinde aramak mümkün olacaktır. Seçmenler sahip oldukları farklı bakış açılarıyla oy süreçlerinin sonuçlanmasında önemli aktörler olmaktadır. Seçmenler bazı durumlarda arzuladıkları amaçlara ulaşabilmek için oylarını başka partiden yana kullanabilmektedirler. Rasyonel davranışlar sergileyen bireyler, seçim sonuçlarının değişmesinde doğrudan etkili olmaktadır. Netice itibarıyla seçmen kitlesinin davranışları, seçimlerin kaderini doğrudan etkilemektedir.

Bu çalışmada siyaset psikolojisinde seçmen davranışını etkileyen oy verme yaklaşımları ele alınmıştır. Bu kapsamda, seçim dönemlerinde İngiltere’de baskın olan iki partinin (İşçi ve Muhafazakâr Partisi) seçmen davranışları doğrultusunda sonuçlardan nasıl etkilendikleri irdelenmiştir. Konuyla ilgili literatür ve kütüphane taraması yapılmış, elde edilen bilgiler ilişkileri bakımından yorumlanarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siyaset Psikolojisi, Seçmen Davranışı, Oy Verme Yaklaşımları, İngiltere.

ABSTRACT

Voting behaviors of voters vary depending on the changes and developments experienced in the conjuncture of countries. It is known that voters who use the game in the elections have certain factors that shape their political behavior and influence the choices of voters in election periods. However, the question of which factors affect voter behavior will be the interest of political psychology and political sociology as well as the answer to these questions in different country experiences. Voters are crucial actors in the conclusion of voting processes with different perspectives. In some cases, voters can vote for other parties in order to achieve their desired goals. Individuals who display rational behaviors are directly influential in changing the results of the election. Consequently, the behavior of the electorate directly affects the fate of the elections.

In this study, voting approaches affecting voter behavior in political psychology are discussed. In this context, it was examined how the two parties (Labor and Conservative) who were dominant in Britain during the election periods, were influenced by the result of the voter behavior. Literature and library surveys were made on the subject and the information obtained was discussed and interpreted in terms of their relations.

Keywords: Political Psychology, Voter Behavior, Voting Approaches, United Kingdom.

1. GİRİŞ

Demokrasinin en önemli unsurlarından biriside seçimlerdir. Kökenleri Antik Yunan kent devletlerine değin götürülebilecek olan seçimler, toplumların içerisinde buldukları çağa ve koşullara göre farklı şekillerde ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda demokratik sistem, her vatandaşın hukuktan önce eşit olması gerektiğini talep etmekte (Arnhart, 2008: 351) ve seçimler vasıtasıyla yönetimi isteyen aday ile ona yönetebilme yetkisini tanıyan seçmenin düşüncelerinin yansıdığı seçim ortamları, demokratik sistemlerin önemli bir fonksiyonunu içermektedir.

Seçimler, seçmenlerin inisiyatifiyle iktidarın hangi tarafın olacağını belirlenmesi ve bireylerin geleceğinin kimler tarafından tayin edileceği noktasında önemlidir. Öyle ki seçim süreçlerinde, seçmen davranışlarını etkileyen/etkileyecek olan faktörler kritik bir öneme sahiptir. Bundan dolayı, seçmenlerin oy verme davranışlarını etkileyen temelde beş farklı yaklaşımın olduğunu öne sürmek mümkündür.

Bu çalışmada seçmen davranışlarını etkileyen yaklaşımlar İngiltere deneyi üzerinden ele alınmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda İngiltere'deki seçimlerde, seçmen davranışının etkisinin olduğu saptanmış ve İngiliz seçmenin partilerin seçim kampanyalarına ilişkin geniş yelpazeli düşündükleri kanaatine varılmıştır. Dolayısıyla bu çalışma; sosyolojik, psikolojik, rasyonel, konuya ve ideolojiye oy verme yaklaşımlarından yola çıkarak İngiltere'deki seçmen davranışlarını ortaya koymaktadır.

2. SİYASET PSİKOLOJİSİNDE OY VERME YAKLAŞIMLARI

Oy verme süreçlerinde bireylerin kararlarını etkileyen, “belirlilik, belirsizlik ve risk” adı altında üç temel faktör rol oynamaktadır. “*Belirlilik Durumu*”; kararın verilebilmesi için tüm olası durumların sonuçlarını, tam ve kesin olarak ön görüldüğünde söz konusu iken, “*Belirsizlik Altında*” karar vermede ise; olası sonuçlara ilişkin tam ve kesin bir bilgidен yoksun olunması kastedilmektedir. Son olarak “*Risk Altında*” karar verme durumunda ise; ne belirlilik durumunda belirtildiği tam ve kesin bir bilgidен, ne de belirsizlik durumunda değinildiği gibi kesin muğlaklık söz konusudur. Bu kapsamda seçmen davranışları açısından bakıldığında seçmenlerin, risk ve belirsizlik durumlarında karar vermeye daha yatkın oldukları öne sürülebilir (Güllüpunar vd., 2013: 5). Zira seçimlerin sonucunda hangi partinin veya adayın kazanacağı tam olarak bilinmemektedir. Hangi türden politikaların yapıp uygulamaya koyulacağı da ancak partiler iktidara geldikten sonra görülebilecektir. Tabii ki böyle bir durumun olması halinde, karar verme süreçlerinde seçmenler etkilenerek, rasyonel tutum içerisinde olan seçmen belirsiz ve risk durumunun en alt seviyeye indirilmesi için reaksiyon gösterecektir (Kalender, 2005: 31-32).

Seçmenlerin oy verme yaklaşımlarını etkileyen belli başlı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu yaklaşımları genel itibarıyla; “sosyolojik yaklaşım”, “psikolojik yaklaşım (partiyle özdeşleme)”, “rasyonel yaklaşım (ekonomik tercih)”, “konuya oy verme yaklaşımı” ve “ideolojiye oy verme yaklaşımı” olarak beş farklı kategoride ele almak mümkündür (Kalender, 2005: 39 & Scarbrough: 1984: 1-3):

- **Sosyolojik Yaklaşım;** seçmenlerin daha çok din, sosyo-ekonomik durum, ikamet ettiği yer, üyesi olduğu grup vb. faktörler çerçevesinde seçim davranışlarını etkileyen unsurlar üzerinde odaklanan yaklaşımdır. Yani bu yaklaşımın temel aktörleri seçmenden ziyade, seçmenin mensubu olduğu gruplar ve/veya partilerdir (Kalender, 2005: 40).
- **Psikolojik Yaklaşım (Partiyle Özdeşleme);** seçmen davranışını etkileyen bir diğer yaklaşım literatürde özdeşleme kavramıyla da nitelendirilen veya psikolojik yaklaşım ise kişinin herhangi bir partiye karşı psikolojik olarak bağlılık hissetmesi olarak açıklanmaktadır (Kalender, 2005: 46). Michigan ekolü bu yaklaşımı, seçmenlerinin çoğunun bir siyasal partiye ilişkin geçmişe yönelik psikolojik sevgi bağının olduğu şeklinde açıklamıştır (Çinko, 2006: 110).
- **Rasyonel Yaklaşım (Ekonomik Tercih);** ekonomik tercih yaklaşımı olarak da adlandırılan rasyonel tercih yaklaşımı, seçmenin kendi çıkarlarını ön planda tutarak kendisine en iyi hizmeti sunabilecek bir parti veya adayı değerlendirerek oy verme davranışını buna kritere göre sergilemesidir. Söz konusu yaklaşımda seçmenin arzuladığı kişisel amaç ve istekleri, oy verme eğiliminin hangi yöne doğru olacağını belirlemektedir (Kalender, 2005: 50-51).
- **Konuya (Gündeme) Oy Verme Yaklaşımı;** adayın veya siyasal partilerin hem yerel hem de bölge ölçeğindeki sorunlarına karşı sergilemiş oldukları söylem ve tutumları, seçmen davranışları açısından önemli bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle gündemde olan bir konunun veya konuların seçim dönemlerinde işleniş şekli ve bu konulara ilişkin adayın veya partilerin söylem ve tutumları, gündemdeki olaylara karşı farklı görüşlere sahip olan seçmenlerin tercihleri üzerinde etkili

olabilmektedir (Güllüpnar, 2010: 83). Bundan dolayı konuya oy verme yaklaşımında seçmenler, gündemde olan konuları analiz ederek bu doğrultuda oy verme davranışlarını şekillendirmektedirler (Kalender, 2005: 57).

- **İdeolojiye Oy Verme Yaklaşımı;** seçmenler oylarını kullanırken kendilerini ideolojik olarak daha yakın hissettikleri ve sıkı bir şekilde ideolojik bağ oluşturdıkları siyasi partilere doğru oylarını kullanabilmektedirler. Diğer bir ifadeyle, siyasal davranışlar açısından ideolojik eğilimlerin daha baskın olduğu söylenebilir (Güllüpnar, 2010: 81). Seçmen davranışlarında ideolojik etki, seçmenin eğitim derecesi, yetiştirildiği ortam vb. birçok faktöre bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir.

3. SİYASET PSİKOLOJİSİNDE SEÇMEN DAVRANIŞI

Toplumla siyaset arasındaki etkileşimi ele alan siyaset psikolojisi, siyasetin toplumsal koşullarını analiz etmeye çalışmaktadır (Vergin, 2013: 12). Bundan dolayı içerisinde sosyal bilimlerin alanının birçok dalında kendisine yer bulan seçmen psikolojisi ve davranışı multi-disipliner bir mecra olarak karşımıza çıkmaktadır. Farklı din, dil ve etnisiteye sahip insanların oy verme süreçlerinde aynı karar verip vermedikleri ve seçim eğilimlerinin hangi olduğu hem siyaset psikolojisinin hem de siyaset sosyolojisinin ortak konularından birisi olmuştur (Bahar, 2009: 219).

Siyaseti etkileyen faktörleri; ekonomik ve demografik dinamikleri ile “alt yapısal etkenler” ve kurumsal ve ekonomik dinamikleri ile “üst yapısal etkenler” olarak iki kategoriye ayırmak mümkündür (Kışlalı, 1994: 100-114). Bu doğrultuda siyaseti etkilenen faktörlerin, siyasi davranışları da etkileyeceğini öne sürmek mümkündür.

“Siyasal toplumsallaşma” faktörü seçmen davranışını doğrudan etkileyen diğer bir unsurdur Genel itibariyle siyasal toplumsallaşmanın araçları; aile, okul ve eğitim, arkadaş çevresi ve sosyal gruplar, siyasal partiler, ideolojiler ve kitle iletişim araçlarından oluşmaktadır (Dilber, 2012: 3). Siyasal toplumsallaşmanın oluşmasına ve gelişmesine zemin hazırlayan bu araçlar, doğal olarak, seçmen davranışını ve seçmenin tercihini de etkileyebilmektedir (Beren, 2013: 194).

Seçmenler çoğu kez tercihlerini belirli bir koşulun etkisiyle bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde değiştirebilmektedir. Seçim dönemlerinde oy verme davranışlarını etkileyen bu unsurların tam olarak hangileri olduğu sorusu siyaset sosyolojisinin ve siyaset psikolojisinin uzun zamandır yanıt aradığı bir sorudur (Gökçe vd., 2002: 6). Seçmen davranışı üzerine yapılan araştırmalarda; seçmen davranışını etkileyen faktörleri, siyasal parti, aday, seçmen, gündem, propaganda, kitle iletişim araçları, kamuoyu araştırmaları, din, aile, çıkar grupları, kamuoyu liderleri ve ekonomi politikaların etkiledikleri söylemek mümkündür (Doğan ve Göker, 2010: 162-163).

Dünya genelinde seçmen davranışını etkileyen faktörlere ilişkin yapılmış bilimsel araştırmalar irdelendiğinde; bu çalışmaların özellikle 1940’lı yıllarda başladığı ve II. Dünya Savaşı’ndan sonra ise ivme kazandığı öne sürülebilir. Seçmen davranışına ilişkin her ne kadar araştırmalar yapılmış olsa da, seçmen davranışını etkileyen unsurların tam olarak neler olduğuna dair ortak bir fikir birliği bulunmamaktadır (Lipset, 1973: 7). Seçmen tercihi ve davranışına ilişkin yapılan bilimsel çalışmaları, “sosyolojik yaklaşım”, “sosyo-psikolojik yaklaşım” ve “ekonomik yaklaşım” olmak üzere üç kategori altında toplanabilir (Harrop ve Miller, 1987: 130). Sosyolojik yaklaşımın temelleri, 1940’lı yıllarda Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan ilk seçmen davranışı araştırmalarıyla atılmıştır. Özü itibariyle bu yaklaşım, bireylere ait olan sosyal kimliklerin, seçmen tercihleri ve seçmen davranışları vasıtasıyla belirlendiği varsayımı yatmaktadır (Beren, 2013: 195).

Seçmen davranışını analiz etmede kullanılan ve rasyonel seçim modeli olarak da adlandırılan diğer bir modeli ise ekonomik yaklaşım modelidir. Bu yaklaşımın temel argümanı bireylerin faydalarını maksimum noktaya çıkartma isteği olduğu varsayılmaktadır. Downs tarafından 1957 yılında kaleme alınan “The Economic Theory of Democracy (Demokrasinin Ekonomik Teorisi)” başlıklı eserinde; “her vatandaş oyunu, kendisine diğer bütün partilerden daha fazla fayda sağlayacağına inandığı partiye verir” söylemiyle seçmenlerin rasyonel tercih yaklaşımını benimsediğine işaret etmiştir. Eğer seçmenler oy verdiği partinin yetersiz kaldığını görür ve de fark ederse bir sonraki seçim döneminde siyasi tercihini kolaylıkla değiştirme eğilimine girecektir (Bennett ve Salisbury, 1987).

4. İNGİLTERE'DE OY VERME YAKLAŞIMI VE SEÇMEN DAVRANIŞI

Siyaset psikolojisinde kamunun siyasi davranışlarının analiz edilmesi birçok ülke açısından inceleme konusu olmuş ve bu incelemeler yapılırken çeşitli yaklaşımlardan istifade edilmiştir. Ancak farklı ülkelerdeki seçmen davranışlarını incelemek için kullanılan yaklaşımların çoğunluğu genel olarak Amerikan orjinli teori ve yaklaşımlardan oluşmuştur. Amerika'da olduğu gibi İngiltere'de de seçmen davranışı ve kamuoyu yoğun bir şekilde çalışılan konuların başında yer almıştır (Crewe, 1974: 56).

İngiliz vatandaşları 1950'li yıllardan 1960'lı yıllara kadar ya Muhafazakâr ya da İşçi Partileriyle güçlü bir ortaklık kurma eğilimi göstermişlerdir. Genel olarak İngiltere'de kabul gören bu iki parti, bireylerin siyasi kimliklerinin belirlenmesinde de önemli bir faktör olmuştur. Aynı zamanda "aile altyapısı" ve "toplumsal sınıf" unsurları da seçmen davranışının şekillenmesinde önemli etkenler olarak ön plana çıkmıştır. İngiltere'de geleneksel olarak işçi sınıfına mensup olan bireyler, İşçi Partisi'ne daha yakınken, orta ve üst sınıf içerisinde yer alan kitleler, Muhafazakâr Parti'ye karşı kendilerini daha yakın hissetmişlerdir (Johnston ve Pattie, 1996: 300).

İngiltere'de "yandaşlık/partizanlık" ve "sınıf" arasındaki ilişki çok güçlü olmuştur. Ancak belirtmek gerekir ki İngiltere ve ABD'de yandaşlık ve sınıf ilişkisi açısından merkezi ayırım, İngiltere'de bu unsurlar, ABD'dekine kıyasla seçmen davranışları üzerinde daha baskın olmuş olmasından kaynaklanmaktadır. Cinsiyet, yaş, din ve yaşanılan kent gibi diğer unsurlar, sınıf ve yandaşlık faktörlerinden daha az etkiye sahip olsa da söz konusu faktörlerin seçmen davranışları üzerindeki etkileri göz ardı edilememektedir (Butler ve Stokes, 1974: 47 & Denver, 2005: 296).

İngiliz seçmeni "kısa vadeli" faktörlerden etkilenmişlerdir. Bu faktörler İngiliz halkının hatalı davranmasına yol açarak, oylarını başka bir partiye doğru kaymasına neden olmuştur. Örneğin; 1950'lerden 1960'lı yıllara kadar kısa vadeli faktörlerden dolayı Muhafazakâr Parti iktidara gelememiş ve halkın büyük bir çoğunluğu İşçi Partisi'nden yana oy kullanarak başkan Tory'yi iktidara getirmişlerdir. Bu durumda 1960 seçimlerinde İngiliz halkı "stratejik oy kullanarak" (Ünal, 2018: 1416) partiye gelmesi kesin gözüyle bakılan Muhafazakâr Parti yerine İşçi Partisi'nin gelmesiyle seçim sonuçlanmıştır.

1970 senesinin başında İngiltere'de hem yandaşlık hem de sosyal sınıf içerisinde, oy vermeyi etkileyen, ayrılığa dayanan seçmen davranışlarında bir değişimin yaşanması deneyimine sahip olmuştur. Öyle ki 1964 yılı seçimlerinde güçlü bir şekilde İşçi ve Muhafazakâr parti kimliğine sahip olan insanların seçimlerdeki oy oranı % 38 iken, 1997 yılındaki seçimlerde bu unsurlar önemini yitirmiş ve oy oranı % 20'lere kadar gerilemiştir (Butler ve Kavanagh, 1997: 81). Kısacası yandaş/partizan kanadın oy seçimlerindeki tercihlerin farklı kanatlara doğru kayması, diğer partilerin de oy dağılımlarında artışlara/azalışlara neden olmuş ve hatta bu gelişmelere bağlı olarak İskoçya ve Galler'deki milliyetçi partiler ve liberal partilerde etkilenmiştir. Ayrıca seçmen davranışlarındaki bu değişikliklerin yaşanmasında; eğitim seviyesinin artması, partilerden ziyade onların faaliyetleri üzerinde durulması ve her iki partinin (İşçi ve Muhafazakâr) performanslarına ilişkin oluşan memnuniyetsizlik duygusu İngiltere'deki seçmen davranışını etkilemiştir (Denver, 2005: 295).

1970 senesinden sonra, sahip olunan sosyal sınıfa dayalı oy verme davranışlarında aşamalı olarak değişimler yaşanmıştır. İngiltere'de beyaz yakalılara karşı mavi yakalı kesimin baskın gelmeye başlamasıyla "sosyal sınıf çıkarları" daha fazla ayrılmaya/bölünmeye başlamıştır. Örneğin, II. Dünya savaşı günlerinin öncesinde İşçi sınıfı fabrikada çalışanlar, yetenekli-yeteneksiz olanlar ve devlet tarafından kendilerine tahsis edilen sosyal konutlarda yaşayan işçiler gibi çeşitli alt sınıflara ayrılmıştır. Yani endüstri sonrası toplumlarda sınıf eşitsizlikleri daha karmaşık bir görünüm sergilemeye başlamıştır (Norris, 1997: 90). Yaşanılan kent, etnisite ve din gibi diğer sosyal kimlikler İngiltere'deki seçimleri etkilemesi açısından önem arz etmeye başlamıştır (Bartle, 2017: 3 & Norris, 1997: 59).

Uyum süreçlerinde İngiliz seçmenler, "siyasal konuları" oldukça göz ardı etme eğiliminde olmuşlardır. İngiliz seçmenler bir konu üzerinde tercihte buldukları zaman; tutumlarını sıklıkla değiştirerek, gelişmiş güzel fikir değişimleri yaparak ve konular karşısında doğru tutumlar sergilemeyerek seçimlerini yapmışlardır (Butler & Stokes, 1974: 55). Bu sorun, günümüz endüstrileşmiş milletlerin başındaki ortak sorunları içerisinde yer almaktadır. Ayrıca seçmen davranışları, diğer tutumlarla ilişkili olarak düzensizlik göstermiştir. Örneğin; işinde uzman olan bir özel teşebbüs girişimcisinin mantık olarak sendikal hareketlerin güçlenmesine karşı çıkması gerekmektedir ancak bu durum uyum sürecinde (oy verme süreçlerinde) İngiltere'de rastlanan bir vaka olmamıştır. İngiltere'de çoğun insan sorunlara yönelik tutumlardan ziyade, oy kararlarını vermelerinde yandaşlık mantığıyla hareket etmişlerdir (Gavin, 1996: 315).

Ancak İngiltere’de bireylerin kendine yakın hissettikleri partiye oy verme desteklerini “geri çekmelerinin” ardından İngiliz seçmenler “seçim konusundaki çalışmalara” müdahil olmaya başlamışlardır. İngiltere’deki seçim çalışmalarında da çalışmanın başında da belirtildiği üzere Amerika’da seçim çalışmalarında kullanılan standart analiz yöntemleri benimsenmiştir.

İngiltere’de oy verme kararlarının bir “konuya dayalı” olduğu düşünülmektedir. Eğer seçmenler gündemde olan konuların farkındalarsa, partilerin nerede durduğunu ve bu konuda birbirlerinden nasıl farklı olduklarını anlarlar ve sonunda hem gündeki konu hem de bu konuya yönelik partilerin yaklaşımı göz önünde bulundurarak bireyler kendilerine en yakın hissettikleri partiden yana oylarını kullanmaktadırlar (Butler & Stokes, 1974: 58-60).

Yapılan çalışmalarda, *dealignment era* olarak nitelendirilen yani seçmenlerin kendisine yakın hissettikleri partiye oy vermekten vazgeçmeleri anlamına gelen bu dönemler de dahi İngiliz seçmenlerinin sandık başına giderek oy kullandıkları görülmüştür (Denver, 2005: 294). Ayrıca son zamanlarda İngiltere’de gelişen kamulaştırma, Avrupa Birliği, vergi, kamu harcamaları, işsizlik, etnik çatışmalar, İskoçya ve Kuzey İrlanda’nın statüsü gibi konular İngiliz halkının seçim kararlarını etkileyen belli başlı konulardan olmuştur.

İngiltere’de İşçi Partisi’nin 1997 seçimlerindeki başarısından dolayı yaşanan değişimlere bağlı olarak bu durum İngiliz seçmenlerindeki değişimlere de yansımıştır. 1997 yılından bu yana İşçi Partisi, Muhafazakâr Parti’ye karşı üstünlük sağlamıştır. 1979 senesinde Margaret Thatcher başbakan olmuş ve 12 sene boyunca yönetimde kalmıştır. Thatcher, İngiltere’nin içerisinde bulunduğu ekonomik mücadeleye rağmen diğer Muhafazakâr kesimlerinde desteğini alarak başarıya ulaşmış ve 1992 yılında İşçi Partisi seçimleri kaybetmiştir. Bu durumun ortaya çıkması İngiltere’de yeni bir liderlik tarzının ortaya çıkmasına ve reform çabalarının yapılmasına neden olmuştur. Bu konuya ilişkin olarak İşçi Partisi sözcüsü David Hill’e göre; İşçi Partisi’nin misyon ve vizyonunun artık modasının geçtiği, çoğunluktan ziyade azınlığa hitap ettiği ve geçmişle bağlarını bir türlü koparamadığını” belirtmiştir (Whiteley ve Seyd, 1998: 115).

İngiliz halkı, İşçi Partisi’nin vergilendirme, gelir dağılımını sağlama, işçi sendikalarını destekleme ve geleneksel konumuna dair politikalarına karşı şüphe duymaya başlamıştır. 1994 yılında partinin yeni lideri olan Tony Blair, partisinin ismini “Yeni İşçi Partisi” adıyla değiştirerek bazı temel reformlar tasarlamıştır. Parti tüzüğü içerisindeki revizyonlar arasında yer alan; gelişmekte olan özel sektörlerin yanı sıra işçi sendikalarının da işçi sendikalarının geliştirilmesi gerektiği üzerine yapılan vurgular partinin felsefesinin değiştiğini gösteren en önemli belirtilerden birisi olmuştur. İngiltere’de yaşanan tüm bu gelişmeler parti üyeleri tarafından da güçlü bir şekilde desteklenmiş ve sosyal sınıf, toplum ve ekonomideki değişimlere yansımıştır. İşçi Partisi özellikle orta sınıfa hitap etmeyi hedeflemiş ve bu yöntemle oy sayısını artırmayı amaçlamıştır. Diğer taraftan Muhafazakâr Parti 1992 yılından beri ekonomik başarısızlıklar ve finansal rekabet ortamını baltalama gibi skandallara neden olan yönetsel açıdan birçok hata yapmıştır (Denver, 2005:293-294 & Cain, 1998: 41).

5. SONUÇ

Seçmenlerin oy verme davranışlarında bir takım farklı yaklaşımlar söz konusu olmaktadır. Seçmenler tercihlerinde bulunurken, sosyolojik, ideolojik, rasyonel, konuya veya ideolojiye oy verme yaklaşımlarıyla hareket etmektedirler. Keza bazı seçmenler partiye oy verebilirken bazıları ise parti liderine duyduğu sempatiden dolayı oy verebilmektedir.

Seçmen davranışı çalışmalarının altında yatan merkezi konulardan biriside, demokrasi niteliğinin etkilenmesinde siyasi sürece kimlerin nasıl yollarla katılacağı sorunu olmuştur. Bu sorun, rasyonel düşünebilen vatandaşların olması ve karar alma süreçlerinden bilgi sahibi olabilen kitlelerin oluşmasına ilişkin olarak belirlenmesiyle aşılabilir. Öne sürülebilir.

İngiltere’de değerler ve ideoloji gibi yeni olguların yanı sıra tutum, inanç ve düşünce (schemas) gibi kavramlarda İngiliz seçmenin davranışında ve kamuoyu analizlerinin yapılmasında yaygın bir şekilde kullanılmıştır. İngiltere’de seçmenler “sınıfa” dayalı oy verme davranışı sergilemişlerdir. Ayrıca Yeni İşçi Partisi’nin desteği altında İşçi Partisi’nin yeniden ortaya çıkmasıyla İngiltere’de seçimlerin yeni bir eğilim içerisine girdiğini söylemek mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

Arhhart, Larry (2008). Siyasal Düşünce Tarihi Plato’dan Rawlas’a, (Çev: Ahmet Kemal Bayram), Ankara: Adres Yayınları.

- Bahar, İ. Halil (2009). Sosyoloji, USAK Yayınları, Ankara.
- Bartle, John (2017). "The Impact of the Policy Mood on Party Competition and Election Outcomes in Great Britain: 1945-2015", *ReserachGate*, ss. 1-43.
- Bennet, W. Lance & Salisbury R. Barts (1987), "Rational Choice: The Emerging Paradigm in Election Studies", (Ed. Samuel Long), *Research in Micropolitics*, Cilt: 2, JAI Press Inc., ss. 1-30.
- Beren, Fatih (2013). "Seçmen Tercihine Etki Eden Faktörler ve Seçim Güvenliği: Şanlıurfa İli Örneği", *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 1, ss. 191-214.
- Butler, David & Stokes, Donald (1974), *Political Change in Britain*, London: Macmillan.
- Butler, David & Kavanagh, Dennis (1997). *The British General Election of 1997*, London: Macmillan.
- Cain, Bruce (1998). "Strategic Voting in Britain", *American Journal of Political Science*, 22, ss. 39-55.
- Crewe, Ivor (1974). "Do Butler and Stokes Really Explain Political Change in Britain?", *European Journal of Political Research*, Cilt: 2, Sayı: 1, ss. 47-92.
- Çinko, Levent (2006). "Seçmen Davranışları ile Ekonomik Performans Arasındaki İlişkilerin Teorik Temelleri ve Türkiye Üzerine Genel Bir Değerlendirme", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 61, Sayı: 1, ss. 103-116.
- Denver, David (2005). "Valence Politics: How Britain Votes Now", *Political Studies Association*, Cilt: 7, Sayı: 2, ss. 292-299.
- Dilber, Fadime (2012). "Siyasal Toplumsallaşmada Seçmenlerin Siyasal Tercihine Sosyal Unsurların Etkisi: Karaman İli Seçmenleri Üzerine Bir Alan Araştırması", *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı: 32, ss. 1-19.
- Doğan, Adem & Göker, Göksel (2010). "Yerel Seçimlerde Seçmen Tercihi (29 Mart Yerel Seçimleri Elazığ Seçmeni Örneği)", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 2, ss.159-187.
- Gavin, T. Neil (1996). "Class Voting and the Labour Party in Britain: The Analysis of Qualitative Data on Voting Preference in the 1987 General Election", *Electoral Studies*, Cilt: 15, Sayı: 3, ss. 311-326.
- Güllüpunar, Hasan (2010). *Siyasal İletişim ve Aday İmajı*, Konya: Eğitim Akademi.
- Güllüpunar, Hasan & Diker, Ersin & Aslan, S. Emre (2013). "Oy Verme Yaklaşımları Bağlamında Aday Merkezli Seçmen Tercihi Üzerine Deneysel Bir Araştırma", *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı: 35, ss. 1-21.
- Gökçe, Orhan & Akgün, Birol & Karaçor, Süleyman (2002). "3 Kasım Seçimlerinin Anatomisi: Türk Siyasetinde Süreklilik ve Değişim", *S. Ü. İİBF Sosyal ve İktisadi Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 2, ss.1-36.
- Harrop, Martin & Miller, L. William (1987). *Election and Voters: A Comparative Introduction*, Mcmillan, London.
- Lipset, M. Seymour (1973), "Political Sociology". (Ed. Smelser, N.J.), *Sociology: An Introduction*, New York: John Wiley And Sons.
- Norris, Pippa (1997). *Electoral Change Since 1945*, Oxford: Blackwell.
- Scarborough, Elinor (1984), *Political Ideology and Voting: An Exploratory Study*, Clarendon Press, Oxford.
- Ünal, Aydoğın Betül (2018), "Stratejik Oy Verme Davranışı: Sistemik Literatür İncelemesi", *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, Cilt: 17, Sayı: 4, ss. 1415-1424.
- Johnston, J. Ron & Pattie, C. Jone (1996). "The Strength of Party Identification among the British Electorate: An Exploration", *Electoral Studies*, Cilt: 15, Sayı: 3, ss. 295-309.
- Kalender, Ahmet (2005). *Siyasal İletişim Seçmenler ve İkna Stratejileri*, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Kışlalı, T. Ahmet (1994). *Siyaset Bilimi*, İmge Yayınları, Ankara.
- Vergin, Nur (2003), *Siyasetin Sosyolojisi*. Bağlam Yayınları, İstanbul.
- Whiteley, F. Paul & Seyd, Patric (1998). "The Dynamics of Party Activism in Britain: A Spiral of Demobilization?", *British Journal of Political Science*, Cilt: 28, Sayı: 1, ss. 113-137.